

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕРЕЖІ ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

біології в Україні / І. Мороз, М. Скиба // Біологія і хімія в школі. – 2000. – № 6. – С. 40 – 41.

5. Програма середньої школи. Біологія (V–IX кл.). – К., 1940. – 36 с.

6. Програма середньої школи. Біологія (V–IX кл.). – К., 1943. – 20 с.

7. Програма середньої школи. Біологія (V–IX кл.). – К., 1948. – 53 с.

8. Скиба М.М. Розвиток методики викладання

біології в середній загальноосвітній школі України у 20 – 30 – х роках ХХ століття: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Марія Михайлівна Скиба. – К., 2004. – 240 с.

9. Старікова Л.П. Питання розвитку факультативних курсів біологічного циклу в історії загальноосвітньої школи України (60 – 80-ті рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 “Теорія та історія педагогіки” / Л.П. Старікова. – Харків, 1994. – 23 с.

Стаття надійшла до редакції 01.11.2016

УДК 378.09(477)

Алла Загородня, кандидат педагогічних наук,
професор кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом
Міжрегіональної Академії Управління персоналом, м. Київ

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕРЕЖІ ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості освітньої діяльності вищих навчальних закладів України економічного профілю. Подано хронологію розвитку вищих економічних навчальних закладів України. Визначено мету, провідні напрями освітньої та дослідницької діяльності вищих навчальних закладів, розкрито сутність принципу управління якістю освіти.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, університет, економічна освіта, напрями діяльності, управління якістю освіти.

Табл. 2. Літ. 14.

Алла Загородная, кандидат педагогических наук,
профессор кафедры профессионального образования и управления учебным заведением
Межрегиональной Академии управления персоналом, г. Киев

ХАРАКТЕРИСТИКА СЕТИ ВЫСШИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены особенности образовательной деятельности высших учебных заведений Украины экономического профиля. Представлена хронология развития высших экономических учебных заведений Украины. Определены цели, ведущие направления образовательной и исследовательской деятельности высших учебных заведений, раскрыта сущность принципа управления качеством образования.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, университет, экономическое образование, направления деятельности, управления качеством образования.

Alla Zagorodnya, Ph. D. (Pedagogy),
Professor of Professional Education and School Management Department
Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv

THE CHARACTERISTICS OF HIGHER ECONOMIC INSTITUTIONS OF UKRAINE

The article deals with the features of educational activity of higher educational institutions of economic profile of Ukraine. The chronology of development of the higher economic educational institutions of Ukraine is presented. The author deals with the aims, the leading directions of educational and research activity of higher educational institutions, the essence of the principle of quality management of education.

Keywords: the higher education institution, a university, an economic education, the directions of activity, an education quality management.

Постановка проблеми. Сьогодні вища освіта й наука виступають вирішальними чинниками суспільного розвитку, тісно пов'язаними з Болонським процесом, що є

орієнтиром інтеграції і демократизації освіти. Для вищої школи в умовах ХХІ століття характерні інтеграційні процеси, спрямовані на формування фахівців-професіоналів, які мають глибокі

фундаментальні теоретичні знання й практичну підготовку. Численні зовнішні й внутрішні чинники ініціюють процеси інтеграції, визначають їх як провідну закономірність розвитку економічної освіти, що знаходить своє віддзеркалення у працях багатьох дослідників.

В різні часи питанням особливостей освітньої діяльності вищих навчальних закладів України економічного профілю займалися ряд науковців (М. Вачевський, М. Губа, О. Корнійчук), проблемі розвитку вищої економічної освіти України присвячені праці І. Климчука, Л. Медвідь, Л. Парашенко та ін.

Мета статті полягає у виокремленні особливостей функціонування вищих навчальних закладів України економічного профілю, розкритті хронології історичного розвитку та визначенні мети вищих економічних навчальних закладів, а також провідних напрямів їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. На теренах сучасної України налічується безліч вищих навчальних закладів економічного спрямування, серед яких нами було виокремлено наступні: “Київський національний торговельно-економічний університет”, “Одеський національний економічний університет”, “Тернопільський національний економічний університет”, “Львівська комерційна академія” та ін. Беручи до уваги Київський національний торговельно-економічний університет слід зазначити, що в університеті навчається понад 35 тис. студентів. Функціонують 6 факультетів: міжнародної торгівлі та права; економіки, менеджменту та психології; фінансів та банківської справи; обліку, аудиту та інформаційних систем; ресторанно-готельного та туристичного бізнесу; торгівлі та маркетингу. Здійснюється професійна підготовка фахівців за 43 бакалаврськими і 47 магістерськими програмами для сфер внутрішньої та зовнішньої торгівлі, фінансової системи і права, митної служби, антимонопольної діяльності, економіки підприємництва, банківської і страхової справи, бухгалтерського обліку, фінансового контролю, товарознавства, захисту прав споживачів, ресторанного господарства, туризму, готельного господарства, маркетингово-комунікаційної галузі тощо. Студенти проходять практику на вітчизняних та іноземних підприємствах як в Україні так і за кордоном [6; 11].

У Київському національному торговельно-економічному університеті функціонує 28 наукових шкіл, аспірантура і докторантура. Університет має потужний колектив висококваліфікованих викладачів і науковців, здатний успішно вирішувати поставлені завдання.

Частка викладачів з науковими ступенями доктора та кандидата наук перевищує 80 відсотків, серед них – заслужені діячі науки і техніки, заслужені працівників вищої школи, академіки та члени-кореспонденти національних та галузевих академій наук.

В університеті діють чотири спеціалізовані вчені ради з присудження наукових ступенів доктора і кандидата наук. Створено систему опанування викладачами сучасних форм і методів навчання, постійного підвищення професійної кваліфікації. До складу університету, крім базового закладу, входять 6 навчальних інститутів, 9 коледжів і 3 вищих комерційних училища, розташованих у Києві, Харкові, Вінниці, Чернівцях, Хмельницькому, Ужгороді, Коломиї, Бурштині, Житомирі, Одесі. Київським національним торговельно-економічним університетом укладено угоди про співпрацю з міністерствами, відомствами, організаціями і підприємствами, зокрема з Рахунковою палатою, Національним банком України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством фінансів України, Міністерством закордонних справ України, Державною фіскальною службою України, Державною казначейською службою України, Антимонопольним комітетом України, Державною фінансовою інспекцією України, Пенсійним фондом України, комерційними банками, торгово-промисловими палатами, торговельними мережами, страховими компаніями, рекламними мережами, страховими установами [9; 11].

Однією з характерологічних особливостей діяльності КНТЕУ є чітко розроблена система управління якістю, яка сертифікована на національному рівні і відповідає міжнародному стандарту ДСТУ ISO 9001:2009 (ISO 9001:2008) (2009). Система управління якістю (СУЯ) – це сукупність систематично здійснюваних видів діяльності організації, спрямованих на створення організаційних, технічних, економічних і соціальних умов, що гарантують належний рівень і стабільність якості продукції або послуг [4; 11].

Інноваційна модель управління КНТЕУ, що базується на принципах системи управління якістю, забезпечує: розробку і постійне оновлення нормативних та регламентуючих документів, спрямованих на підвищення якості навчального процесу, підготовки наукових кадрів, науково-педагогічної діяльності тощо; постійне удосконалення процесу внутрішньої комунікації, що дозволяє покращити рівень скоординованості в роботі підрозділів; підвищення авторитету університету як в Україні, так і за її межами, що

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕРЕЖІ ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

додає конкурентних переваг на ринку освітніх послуг, наближає університет до європейських стандартів забезпечення якості вищої освіти [7; 11].

Одеський національний економічний університет – один із провідних вищих навчальних закладів України (дата заснування – 1921 р., державна форма власності, IV рівень акредитації; у грудні 2008 р. університет внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави; у 2011 р. – надано статус національного). Основна мета діяльності університету є підготовка висококваліфікованих фахівців з економіки, проведення досліджень усього спектру економічних проблем, які відповідають потребам держави в ринкових умовах і світовим стандартам вищої освіти, вимогам Болонської конвенції, ефективного використання наукового потенціалу університету для зміцнення економіки України [8].

Провідним напрямом освітньої та дослідницької діяльності Одеського національного економічного університету визначено забезпечення високоефективної наукової діяльності колективу щодо виконання фундаментальних і прикладних досліджень проблем економіки. Підготовка фахівців

якості освіти, центр бізнес-освіти, бізнес-тренінг центр [13]. Одеський державний економічний університет акредитований у повному обсязі за IV рівнем акредитації. В університеті створено чітку систему працевлаштування випускників. Головним елементом цієї системи є відділ зв'язків із роботодавцями. Створено банк даних установ, підприємств, організацій, які є основними замовниками наших випускників та з якими підтримуються постійні зв'язки, укладаються прямі договори на цільову підготовку фахівців під конкретні робочі місця, на яких студенти проходять виробничу практику [3; 7].

Тернопільський національний економічний університет – це елітний та сучасний освітній заклад, де панує академічний дух, наука, думка і воля – альфа і омега формування особистості. Тернопільський національний економічний університет є одним із лідерів серед економічних вищих навчальних закладів України [10]. У 2012 р. Міністерством освіти визначено рейтинг вищих навчальних закладів за результатами їх діяльності. Тернопільський національний економічний університет входив у TOP-10 кращих ВНЗ України економічного профілю Історичні етапи розвитку університету подано в таблиці 1 [2; 7].

Таблиця 1.

Хронологія розвитку Тернопільського національного економічного університету

Дата	Подія
1966 р.	Відкрито відділення фінансово-економічного факультету Київського інституту народного господарства
1967 р.	На базі відділення утворено факультет
1971 р.	Утворено фінансово-економічний інститут
1989р.	Утворено інститут народного господарства
1994р.	Утворено академію народного господарства
2005р.	Навчальний заклад отримав статус університету
2006 р.	Університету присвоєно статус національного

здійснюється на 6 факультетах, до складу яких входять 24 кафедри, із них 17 випускових кафедр очолюють доктори наук, професори. В університеті діє система безперервної підготовки фахівців: довузівська підготовка (підготовчі курси), академічна (бакалавр, спеціаліст, магістр) та післядипломна освіта (надання другої вищої освіти, підвищення кваліфікації). Структурно-логічну діяльність університету підтримують та забезпечують 8 центрів, які створені на базі відповідних факультетів та інститутів, що діють на комерційній основі, серед яких: центр інформаційних технологій, центр заочної форми навчання, центр вечірньої форми навчання, центр бізнес-освіти та підвищення кваліфікації, центр сучасних освітніх технологій, центр підвищення

Тернопільський національний економічний університет здійснює підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями “молодший спеціаліст” і “спеціаліст”, ступенями “бакалавр” і “магістр”, а також кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі та докторантурі. В університеті діють програми підготовки: за 12 галузями знань; за 8 спеціальностями за освітньо-кваліфікаційним рівнем “молодший спеціаліст”; за 21 напрямом підготовки за ступенем “бакалавр”; за 18 спеціальностями за освітньо-кваліфікаційним рівнем “спеціаліст”; за 34 спеціальностями за ступенем “магістр”; університет також забезпечує перепідготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Спеціаліст”, здійснює підвищення кваліфікації та підготовку іноземних

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕРЕЖІ ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

громадян за акредитованими спеціальностями [10].

У структурі ТНЕУ є 7 навчально-наукових інститутів, серед яких: Навчально-науковий інститут інноваційних освітніх технологій; Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин ім. Б.Д. Гаврилишина; Вінницький навчально-науковий інститут економіки; Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту; Нововолинський навчально-науковий інститут економіки та менеджменту; Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу; Єреванський навчально-науковий інститут; 7 факультетів (аграрної економіки і менеджменту; банківського бізнесу; економіки та управління; комп'ютерних інформаційних технологій; обліку і аудиту; фінансів; юридичний). Університет один із небагатьох ВНЗ економічного профілю, де функціонує 4 філії (Кам'янець-Подільська; Луцька; Самбірська та Свалявська філії) та 4 коледжі: Вінницький коледж економіки та підприємництва; Коледж економіки, права та інформаційних технологій; Чортківський коледж економіки та підприємництва; Єреванський коледж. Україно-Вірменські міждержавні відносини передбачають співпрацю в галузі освіти. Єреванська філія Тернопільського національного економічного університету стала першим вищим навчальним закладом України на Південному Кавказі та за 10 років успішної

діяльності зайняла гідне місце у рейтингу кращих ВНЗ Вірменії і отримала широке визнання як серед української, так і серед вірменської громадськості. Єреванська філія Тернопільського національного економічного університету (або Єреванський навчально-науковий інститут ТЕНУ) заснована у 2001 році [10].

Львівська комерційна академія (найстаріший торговельно-економічний вищий навчальний заклад України): початок її діяльності, як навчального закладу з підготовки фахівців торговельної справи, пов'язано з функціонуванням спеціалізованих шкіл, що діяли у Львові в першій половині XIX ст. (хронологію її розвитку подано у таблиці 2 [5].

Структура академії містить три інститути (інститут економіки та фінансів, навчально-науковий інститут післядипломної освіти, навчально-науковий інформаційний інститут), три факультети (факультет міжнародних економічних відносин, товарознавчо-комерційний факультет, юридичний факультет), Центр сучасних європейських мов. Особливістю діяльності Львівської комерційної академії є можливість отримання подвійного диплому за спільними магістерськими програмами (економіка підприємства, облік та аудит): диплом магістра Львівської комерційної академії (денна форма навчання), а також диплом магістра університету економіки (WSG), м. Бидгощ, Республіка Польща (заочна форма навчання) [5; 9].

Таблиця 2.

Хронологія розвитку Львівської комерційної академії

Дата	Подія
7 листопада 1817 р.	Створення Реальної школи, освітня установа активно розвивалась, роками напрацьовувались кооперативні традиції, зберігались таємниці успішного ведення торговельних справ
8 вересня 1899 р.	Прийнята постанова про створення Державної торговельної школи у Львові
2 жовтня 1899 р.	Офіційне відкриття Державної Вищої торговельної школи у Львові
1902 р.	Вища торговельна школа здобула статус Академії, отримала назву Торговельної академії, її офіційно визнано основним освітнім осередком в Галичині з підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі торгівлі
1922 р.	Торговельну академію було реорганізовано у Вищу школу закордонної торгівлі (ухвала пленарного засідання Торговельної і Промислової палати від 3 квітня 1922 року)
1937 р.	Вища школа отримала статус Академії
11 червня 1940 р.	Академію реорганізовано в Інститут радянської торгівлі
1947 р.	Шляхом об'єднання Львівського інституту радянської торгівлі та Інституту радянської кооперативної торгівлі було створено Львівський торговельно-економічний інститут, який спеціалізувався на підготовці фахівців для системи кооперації – бухгалтерів, економістів, товарознавців. Сьогодні – Львівська комерційна академія

Мережа навчальних закладів в Україні, які забезпечують підготовку фахівців економічного профілю, представлена не тільки освітніми установами, але й розгалуженою мережею центрів, освітніх чи магістерських програм. Так, зокрема, у Київському національному торговельно-економічному університеті у вересні 2014 року створено Центр європейської освіти як навчально-консультаційний підрозділ. Його діяльність націлена на реалізацію принципу академічної мобільності та створення для студентів можливості подвійного дипломування [11].

Метою Центру європейської освіти є підготовка студентів та випускників КНТЕУ для вступу у вищі навчальні заклади Європи – партнери КНТЕУ на освітні ступені “бакалавр” та “магістр” у рамках програм подвійного дипломування. Основні завдання Центру: – здійснення мовної (англійська / французька) підготовки студентів, випускників, а також працівників КНТЕУ до рівнів володіння мовою B1 / B2 за стандартами Європейського Союзу, які є необхідними для вступу у вищі навчальні заклади Європи; – надання інформаційно-консультаційних послуг щодо навчання у вищих навчальних закладах Європи – партнерах КНТЕУ у рамках програм подвійного дипломування, а також подальший супровід студентів при запису та поданні документів на вступ у ці вищі навчальні заклади. Він надає можливість студентам та випускникам КНТЕУ навчатися у європейських вищих навчальних закладах на рівних правах з громадянами країн-членів ЄС, як французькою, так і англійською мовами, за широким спектром напрямів підготовки та спеціальностей, а також отримати європейський диплом бакалавра лише за 1 рік, а диплом магістра – за 2 роки.

Центр європейської освіти є наступником Французько-Українського інституту управління, який ефективно функціонував більше 13 років. Він реалізує свої функції та цілі на основі договорів з декількома, насамперед французькими, вищими навчальними закладами, серед яких: Університет д’Овернь, м. Клермон-Ферран; Вища європейська школа комерції “ESCPEurope”, м. Париж; Вища школа менеджменту Ауденсія, м. Нант; Університет ім. П’єр Мендес Франс, м. Гренобль; Університет Парі-Ест Кретей, м. Париж. Орієнтація на французькі вищі навчальні заклади обумовлена, насамперед, тим, що саме в цій країні існують найбільш привабливі (що стосується французьких університетів) і відносно привабливіші (стосовно “вищих шкіл”) фінансові умови навчання у порівнянні з умовами в інших

провідних країнах Західної Європи. Вартість запису в французькі університети становить 400 – 600 євро за рік. Вагомим є також те, що останні роки у Франції розширюється можливість навчання на англійській мові. Центр європейської освіти також співпрацює з Університетом Центрального Ланкаширу, м. Престон (Великобританія), Університетом ім. Гульєльмо Марконі, м. Рим (Італія) та іншими ВНЗ Західної та Центральної Європи [2; 14].

Заслугове на увагу діяльність центру бізнес-освіти, який активно працює при Одеському національному економічному університеті. У 2003 р. ОНЕУ в результаті конкурсного відбору став партнером у Проєкті “Business Management Education in Ukraine” (2002-2005), який фінансувався Американським агентством міжнародного розвитку (USAID) [8; 13].

В рамках проєкту була реалізована програма “Future Leaders in MBA”: створений Центр бізнес-освіти в ОНЕУ для реалізації програм MBA; керівники бізнес-шкіл і експерти в області акредитації провели ряд консультацій з керівництвом ОНЕУ зі створення MBA програм; викладачі ОНЕУ вивчили стандарти і сучасні методи навчання за MBA програмою протягом літніх інститутів; розроблено курси для MBA програми ОНЕУ за результатами стажувань викладачів ОНЕУ в провідних бізнес-школах Європи і США; реалізовані консалтингові проєкти для підприємств одеського регіону, розроблені кейси, які опубліковані в підручнику “Маркетинг”, СЕУМЕ, 2005р.

У 2002 – 2004 рр. на базі ОНЕУ був реалізований Проєкт NISCUPP – Проєкт співпраці між ОНЕУ, університетом Мінесоти (США), університетом Вармії та Мазурії (Польща). Було проведено дослідження вимог бізнес-середовища до сучасної вищої освіти, до програм підвищення кваліфікації менеджерів. На підставі результатів дослідження у 2005 році було ухвалено рішення про створення програми MBA в ОНЕУ. Програма MBA (Master of Business Administration) популярна в усьому світі, попит на неї зростає і на українському ринку освітніх послуг. Все більше роботодавців вказують критерій “диплом MBA” як обов’язковий чи бажаний для кандидатів на позиції вищого та середнього менеджменту. Програма MBA ОНЕУ затверджена відповідно до вимог Національного університету науки, технології та менеджменту Франції CNAM (університет акредитований Міністерством освіти Франції та міжнародною акредитаційною комісією АМВА) та Міністерства освіти і науки України. В основу створення Центру покладений досвід

провідних бізнес-шкіл США і Польщі. Підготовка до створення Центру проходила за підтримкою Університету Міннесоти, США у рамках спільних україно-американсько-польських проектів. Вступ на програму MBA здійснюється на конкурсній основі [1].

Таким чином, аналіз мережі вищих економічних навчальних закладів показав, що підготовка фахівців здійснюється: у різних типах вищих навчальних закладів як державної, так і приватної форм власності; не тільки у вищих навчальних закладах економічного профілю, але й у класичних вишах; як через систему обов'язкових навчальних курсів, так і в контексті організації бізнес-шкіл, спеціальних академічних програм, Центрив бізнес-освіти тощо, які є структурними підрозділами конкретного вищого навчального закладу.

Висновки. Зазначимо, що усі вітчизняні ВНЗ економічного спрямування здійснюють підготовку не тільки через внутрішньо-державні стандарти, але й через європейські. Також ВНЗ беруть участь в програмах міжнародного обміну: студенти можуть їхати на навчання, практику, стажування у ВНЗ інших країн на умовах укладених угод про співпрацю між конкретними освітніми установами, а також мають змогу отримувати дипломи подвійних спеціальностей.

1. Вачевський М. Сучасна економічна освіта у країнах Західної Європи: формування професійних компетенцій // Рідна школа. – 2006. – № 3. – С. 71 – 74.

2. Губа М. До питання про зміст економічної освіти / М. Губа // Рідна школа. – 1998. – № 5. – С. 40 – 41.

3. Климчук І. Економічна освіта в загальноосвітній школі: проблеми і перспективи // Географія та основи економіки в школі. – 2003. – № 6. – С. 33 – 35.

4. Корнійчук О.Є. Еволюція формування

економічного мислення // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 1. – С. 22 – 29.

5. Львівський торговельно-економічний університет / Офіційний сайт // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.lute.lviv.ua/universitet/informacija-pro-universitet/>

6. Місія університету – працюємо для нинішнього та майбутнього поколінь. Офіційний сайт Київського національного торговельно-економічного університету // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://knteu.kiev.ua/blog/read/?pid=3&uk>

7. Медвідь Л. Економічна освіта в Україні. Витоки та розвиток // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. – № 1 – 2. – С. 124 – 131.

8. Одеський національний економічний університет. Офіційний сайт // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://oneu.edu.ua/pages/univer/>

9. Паращенко Л. Економічній освіті – державні пріоритети // Географія та основи економіки в школі. – 2000. – № 2. – С. 40 – 41.

10. Тернопільський національний економічний університет. Офіційний сайт // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.tneu.edu.ua/153-pro-universitet.html>

11. THEU в TOP-10 країн економічних ВНЗ України // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.tneu.edu.ua/news/2677-tneu-v-top-10-kraschih-ekonomichnih-vnz-ukrayini.html>

12. Устинова О. Соціально-педагогічні аспекти економічного виховання особистості у вищому навчальному закладі комерційного типу / Ольга Устинова // Вісник Львівського університету: Серія педагогічна, 2005. – Вип. 19, ч. 2. – С. 229 – 232.

13. Центр бізнес освіти. Одеський національний економічний університет. Офіційний сайт // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://oneu.edu.ua/pages/dep/mba/>

14. Шепотько В. Актуалізація економічної освіти // Рідна школа. – 2002. – № 3. – С. 67 – 70.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2016

“Життя за кожну мить спитає нас, тому і миттю треба дорожити. Прожито день – великий досить час, чи все можливе ти зумів зробити?”

Володимир Вихрущ
поет, доктор економічних наук, професор

“Свої здібності людина може дізнатися, тільки спробувавши застосовувати їх на ділі”.

Луцій Анней Сенека
давньоримський письменник та оратор

